# Käänded ja presentsi aktiivi pöörded

Käänded										
		I	II			III				
Sugu	f		m	n	m n		m <sub>/</sub>	'n	f/n	
Kogus	S	pl	S		pl		S	pl	S	pl
Nom.	bestia	bestiae	-us, -er	-um	-i	-a	Ø	-ēs/-a	Ø	-ēs/-a
Gen.	bestiae	besti <b>ārum</b>	-i		-ōr	um	-is	-um	-is	-ium
Dat.	bestiae	besti <b>is</b>	-ō			s	- <u>i</u>	-ibus	- <u>i</u>	-ibus
Acc.	bestiam	bestias	-um		-(	ĪS	-em/Ø	-ēs/-a	-im/Ø	-ēs/-ia
Abl.	$\mathrm{besti}ar{\mathbf{a}}$	besti <b>is</b>	-ō		-is		-е	-ibus	-i	-ibus
Voc.	bestia	bestiae	-е	-um	-ī	-a				

## Täpsustus III käändkonna kohta:

- Teine tulp on -i tüvelised, sinna käivad -e, -al ja -ar lõpuga sõnad ning mõned -is lõpuga sõnad kus gen=nom
  - nt. turris, turris; mare, maris
- Veel eksisteerivad segatüvelised, kuhu kuuluvad sõnad mille tüve lõpus on konsonantühend, käänduvad nagu konsonanttüvelised aga gen pl on -ium
  - nt. hostis, hostis; urbs, urbis
- Esimeses tulbas on konsonanttüvelised, sinna lähevad kõik muud III sõnad
  - nt. homo, hominis; civitas, civitatis; tempos, temporis

Pöörded										
		I	II			I	IV			
I	-o	-amus	-eo	-emus	-O	-imus	-io	-imus	-io	-imus
II	-as	-atis	-es	-etis	-is	-itis	-is	-itis	-is	-itis
III	-at	-ant	-et	-ent	-it	-unt	-it	-iunt	-it	-iunt
inf	-are		-ēre		-ere				-ire	

## Igasugu muid pöördeid

### Erinevaid lõppe:

Perfektilõpud			imp	erfekti lõpud	futuurum II		
	S	pl	S	pl	S	pl	
I	-i	-imus	-m	-mus	-O	-imus	
II	-isti	-istis	-s	-tis	-is	-itis	
III	-it	-ērunt	-t	-nt	-it	-int	

- Verbide põhivormid on oleviku aktiivi indikatiiv, perfekti aktiivi indikatiiv, perfekti passiivne partitsiip (kesksoo vorm) ja oleviku aktiivi infinitiiv
- nt. amō, amāvi, amātum, amāre
- Perfekti aktiivi indikatiiv
  - lõpetatud tegevus minevikus, sündmus, tagajärg, liht- või täisminevik
  - moodustatakse perfektitüvi+lõpp
  - nt. armastas: amavi, amavisti, amavit
- Perfekti passiivne partitsiip
  - tud-kesksõna, käitub nagu omadussõna
  - nt. armastatud: amatus, amata, amatum
- Oleviku partitsiip
  - v-kesksõna või des-vorm või tegijanimi
  - moodustamiseks oleviku infinitiivist -re lõpp eemaldada ning I ja II pöördkonna puhul panna -ns, III, IV pöördkonna puhul -ens asemele
  - -io lõpulistel III pöördkonna verbidel lisandub -ens ette ka i
  - nt. armastav, armastaja, armastades: amāns rööviv, röövides, röövija: rapiens (inf rapere)
  - käändub nagu III käändkonna segatüüp, genitiivis tuleb -ns lõpu asemele -ntis

#### • imperfekt

- kestev või korduv tegevus minevikus, lihtminevik
- − oleviku tüvi + ba(I,II pk)/eba(III,IV pk) + imperfekti pöördelõpp
- nt. armastas: amābam, amābās, amābat

#### pluskvamperfekt

- teisele mineviku tegevusele eelnev tegevus, enneminevik
- perfekti tüvi + era + imperfekti lõpp
- nt. amāveram, amāverās, amāverat

#### • futuurum I

- tegevus tulevikus
- oleviku tüvi + b(I,II pk)/e(III,IV pk) + imperfekti pöördelõpp
- kui pöördelõpp hakkab konsonandiga, tuleb selle ette i, III pöörde pl puhul u
- III ja IV pöördkonnas I pöördes s on -e+o asemel -am
- nt. amābō, amābis, amābit

## • futuurum II

- lõpetatud tegevus tulevikus, millele järgneb teine tuleviku tegevus
- perfekti tüvi + er + futuurum II lõpp
- nt. amāverō, amāveris, amāverit

## Eessõnad

- akkusatiiviga
  - ad juurde, poole, juures, ääres, kuni
  - ante enne, varem, ees
  - apud juures
  - circum ümber, ümbruses, ligidal, juures
  - contra vastu
  - inter vahel, keskel, seas
  - per läbi, mööda, kaudu, jooksul, kestel
  - post pärast, peale, taga
  - trans üle, sinnapoole, sealpool
- ablatiiviga
  - a/ab poolt, juurest, alates
  - e/ex seest, -st, -lt, hulgast
  - cum koos, ühes, -ga
  - sine ilma, -ta
  - pro eest, asemel, -ks
  - prae ees, tõttu, asemel, -ks
  - de pealt, -lt, millegi üle, kohta, -st
- akkusatiivi v ablatiiviga
  - in (acc) sisse, -sse, peale, -le
  - in (abl) sees, -s, peal, -l
  - sub (acc) alla, ligi, juurde
  - sub (abl) all, ligi, juures